

NVvA Nieuwbrief 98/4: Thema NVvA-historie

Inleiding

Dit jaar is het 15 jaar geleden dat de NVvA opgericht is. Aanleiding om op de volgende bladzijden een duik te nemen in het verleden van de arbeidshygiëne. Deze geschiedenis begint eigenlijk al voor 1983, het oprichtingsjaar van de NVvA, zoals blijkt uit het verhaal over Stallen en Kemerink. Scheffers kan dit beamen.

A. De geschiedenis van de arbeidshygiëne

Door de ogen van: Pieter Stallen en Peter Kemerink

Tussen de medewerkers van de Arbo Unie West- en Midden-Brabant lopen enkele oudgedienden uit de arbeidshygiëne rond. In het kader van het lustrum van de NVvA heeft Trienke Jongedijk met twee van hen gesproken over hun verleden als arbeidshygiënist: Pieter Stallen werkt nog steeds als arbeidshygiënist, Peter Kemerink is al een tiental jaren niet meer werkzaam in het veld; hij is sectormanager dienstverlening van de arbodienst en directeur van de bedrijfsmilieudienst West- en Midden-Brabant. Zoals Trienke beschrijft in het onderstaande verhaal, was de wijze waarop 15 jaar geleden als arbeidshygiënist gewerkt werd heel anders dan tegenwoordig: er was volop tijd voor ontwikkeling, geen eisen aan declarabiliteit etcetera. Bijna niet meer voor te stellen dus.

De geschiedenis van de vereniging

De periode voor '83

Om het ontstaan van de NVvA te begrijpen, zijn we in gedachten eerst maar eens teruggegaan naar de periode vóór de oprichting van de NVvA, eind 70-er jaren. Binnen de Nederlandse bedrijfsgezondheidszorg waren slechts enkele bedrijfsgezondheidsdiensten met bedrijfshygiënisten binnen hun gelederen: een klein wereldje dus met veel onderlinge contacten. De Nederlandse bedrijfshygiënisten kwamen regelmatig bijeen om kennis uit te wisselen. Eric Meijer (toen werkzaam bij de BGD West-Brabant) was de trekker van deze bijeenkomsten. Hij werd ook lid van de BOHS in Engeland; in die tijd het 'walhalla' van de bedrijfshygiëne. Toen de eerste versie van de Arboret zou worden gepresenteerd, werd door een aantal collegae, waaronder Eric Meijer, een notitie naar het ministerie gestuurd met als doel het opnemen van de bedrijfshygiëne in deze wet. Helaas kwam uiteindelijk alleen de term bedrijfsgezondheidszorg terug.

De oprichting van de NVvA

Intussen kwamen er steeds meer bedrijfshygiënisten en er ontstonden plannen voor een vereniging. Dit gaf aanleiding tot ellenlange discussies over van alles en nog wat. Wordt het bijvoorbeeld een vereniging voor bedrijfshygiëne of voor arbeidshygiëne? Bij een overleg op de RBB in Den Haag werd besloten tot het oprichten van een vereniging. Er was inmiddels echter ook een groep Wageningers, ofwel academisch gevormde arbeidshygiënisten ontstaan. Het klikte in eerste instantie niet helemaal tussen de selfmade arbeidshygiënisten (veelal HBO-ers) en de Wageningse club. Uiteindelijk werd er in 1983 in Dordrecht toch één vereniging opgericht, met als voorzitter Peter Kemerink. Peter was nog niet zo lang daarvoor benoemd als hoofd arbeidshygiëne bij de BGD West-Brabant, was van oorsprong een milieukundige uit Eindhoven en afkomstig van het Centraal Bureau van de Statistiek. Met deze achtergrond was hij niet gebonden aan een van beide groepen en was daarmee een ideale compromis-voorzitter. Peter is uiteindelijk ca. 3,5 jaar voorzitter geweest van de NVvA. In het eerste bestuur zaten ook Siebrand van der Meulen, Jan Twisk, Paul Rocchi, Lodewijk van Duuren, Eric Meyer en Leen Vermeulen.

Ballotage

Binnen de NVvA werd gekozen voor een strenge toelating van leden (van echte arbeidshygiënist, ofwel arbeidshygiënist die een serieuze bijdrage leverden aan ontwikkeling, evaluatie, advisering etc.). Het ging er in het begin tamelijk principiële aan toe: potentiële leden werden bij twijfel bezocht door twee bestuursleden en zo nodig besproken in het bestuur. Vooral de instroom van bedrijfsverpleegkundigen lag zeer gevoelig. Dezelfde discussie werd overigens nog veel heviger gevoerd in Engeland, waar binnen de BOHS een 'Institute' van echte arbeidshygiënist bestond.

Erkenning

De pas opgerichte vereniging begon met circa 20 leden en groeide al snel uit naar een vereniging met meer dan 100 leden. Er was in eerste instantie discussie over het feit of de NVvA een kennisvereniging of een belangenvereniging moest zijn: gekozen werd voor een kennisvereniging. Ook was er nogal wat gesteggel met de veiligheidskundigen van de NVvK die zich deels ook bezighielden met arbeidshygiënische zaken. Het ging er af en toe heftig aan toe tussen het bestuur van de NVvA en dat van de NVvK. Na bemiddeling van de NVAB en zelfs het Ministerie van SoZaWe won de NVvA de strijd om erkenning.

Politiek

Daarnaast ging Peter ging in zijn jaren als voorzitter geregeld naar andere bedrijfsgezondheidsdiensten om daar de arbeidshygië te promoten in ledenvergaderingen, en gaf hij gastcolleges op de bedrijfsartsenopleiding. Begin jaren '80 werd de Arboraad opgericht, een politiek beleidsorgaan van de overheid. Dus Peter ging uit hoofde van zijn functie praten met de voorzitter van de Arboraad, om kennis te maken en om wettelijke erkenning van de arbeidshygië te bepleiten. Nadat hij had uitgelegd wat arbeidshygië inhield, vroeg de voorzitter om hoeveel arbeidshygiënist het dan wel niet ging. Er waren op dat moment zo'n 30-50 personen werkzaam in het veld, waarop de voorzitter van de Arboraad Peter adviseerde om over 10 jaar maar eens terug te komen. Binnen 10 jaar na de oprichting van de NVvA kreeg de arbeidshygië zijn erkenning in de herschreven Arbowet.

Het werken als arbeidshygiënist

Arbeidshygiënist in de beginjaren

Hoe was het om in die tijd te werken als arbeidshygiënist? Pieter Stallen studeerde af aan de HTS werktuigbouwkunde, en wist toen eigenlijk al dat hij iets met techniek en gezondheid wilde. Na zijn diensttijd en een baantje zag hij in 1978 een vacature voor een 'aankomend bedrijfshygiënist' bij de BGD West-Brabant. Omdat hij eigenlijk geen idee had waar het vak van een bedrijfshygiënist uit bestond en wat een bedrijfsgezondheidsdienst überhaupt precies deed, informeerde hij eerst maar eens bij de BGD in Den Bosch. Bijgepraat door Harry van Huijgenvoort verscheen Pieter vervolgens netjes in pak en volledig voorbereid op het sollicitatiegesprek bij de BGD West-Brabant. De sollicitatiecommissie was groot (democratie ten top in die jaren) en bestond uit mannen met baarden, lange haren en opgestroopte hemdsmouwen. Enfin, het klikte wel, en Pieters eerste baan als bedrijfshygiënist was daar. Dick Brouwer en Erik Meijer waren toen ook al in dienst als bedrijfshygiënist; zij beiden hadden een chemisch-technologische achtergrond. Toentertijd ontwikkelde dhr. Jenniskens, bedrijfsarts en directeur van de BGD West-Brabant, zijn visie op het 'model voor de bedrijfsgezondheidszorg' (gebaseerd op de verhouding belasting-belastbaarheid), waarin tot dan toe de arbeidshygië nog niet voorkwam. Jenniskens bracht dit stuk, tesamen met het psychosociale gedeelte, in het model.

Matrix

Begin jaren '80 waren er dus drie arbeidshygiënist bij de BGD West-Brabant. Erik Meijer vertrok naar Shell en werd opgevolgd door André Jansen. Toen Pieter in dienst kwam, werd er eerst een week besteed aan het herinrichten van de AH-kamer (daarna ook wel de blauwe kamer genoemd). Ik heb foto's gezien van inderdaad een blauwe kamer, met enorm veel grote groene planten, mannen met baarden en posters tegen kernenergie aan de muur. Er was één bedrijfsauto, die je kon

reserveren als je hem nodig had. Wanneer deze auto al in gebruik was, werd het taxibedrijf gebeld. Het kon dan gebeuren dat je met een enorm slagschip, Miran in de kofferbak, voor kwam rijden bij een bedrijf.

Binnen de BGD werd op een bepaald moment gekozen voor de invoering van een matrixorganisatie, waarbij de verschillende disciplines over de vestigingen verdeeld werden. De salarissen voor arbeidshygiënisten waren in die tijd laag, maar werden tegelijk met de invoering van de matrixorganisatie flink bijgesteld. Er moest een hoofd arbeidshygiëne komen om leiding te geven aan de (in de ogen van de directie) vrijgevochten bende arbeidshygiënisten. Uiteindelijk werd Peter Kemerink daartoe aangenomen.

Pump-jockeys

De arbeidshygiënisten werden door de bedrijfsarts sterk gezien als 'pump-jockeys'. Toch hield men zich voornamelijk bezig met gezondheidsevaluatie (risico-evaluatie). Er werd relatief veel gemeten en er werden eens in de vier jaar basisergogrammen (later iwo's genoemd: inventariserende werkplekonderzoeken, vgl. RI&E) bij bedrijven uitgevoerd. Deze iwo's vonden tegelijkertijd met de APO's (Algemeen Periodieke Onderzoeken, vgl. PAGO) plaats. Deze systematiek was onderdeel van het model bedrijfsgezondheidszorg, zoals ontwikkeld door Jenniskens. Bij de uitvoering van een iwo werden met behulp van checklisten objectieve bedrijfsgegevens vastgelegd. Vervolgens werden deze gegevens gekoppeld aan werkbeleving en gezondheid van medewerkers. Over deze koppeling werd overigens flink geworsteld. Het totaalmodel werd meestal niet goed opgepakt door bedrijven. Het iwo-stuk vaak wel, want dat was tenminste concreet. Dit was dan ook de ingang voor verdere dienstverlening door bijvoorbeeld de arbeidshygiënist.

Tijd en kwaliteit

Bedrijven betaalden toen vaste bedragen voor de dienstverlening door de BGD, onafhankelijk dus van wat er werd omgezet. Dit betekende dat het ook niet van belang was hoelang je over een onderzoek deed. Analyses waren wel zeer kostbaar, zodat er op basis van zo weinig mogelijk metingen zoveel mogelijk gezegd moest kunnen worden. Zo werden binnen de arbeidshygiëne de eerste schreden op het pad van de statistiek gezet. Meten werd in die tijd veel gedaan; er werd dan ook veel apparatuur aangeschaft. Het was ook een tijd van ontwikkeling, normstelling en protocollering. Geluid en gevaarlijke stoffen waren de speerpunten. Pieter kreeg van Jenniskens bij zijn aanstelling vijf jaar de tijd om van 100% tijdsbesteding aan kennis vergaren naar 20% tijdsbesteding aan kennis vergaren per jaar te komen. Er werd dus in het begin niks van hem verwacht, en na vijf jaar was er nog een dag in de week tijd voor 'kwaliteit en ontwikkeling'(!). De ontwikkelingen in Engeland, Amerika en Scandinavië werden nauwgezet gevolgd. Hoe kwantificeren, hoe evalueren? De vrijheid was vergeleken met nu veel groter, al vonden ze toen dat ze erg kort gehouden werden. Medio jaren '80 kwam de verzakelijking zijn intrede doen.

Leukste

Het leukste onderzoek (maar wel met een vreemd verloop) dat Pieter in al die jaren heeft mogen uitvoeren, was bij een grote verffabriek: een beoordeling van een complexe blootstellingssituatie bij de kleurmakerij. Het was een uitdaging om daar handen en voeten aan te geven, door te beginnen met een inventarisatie van de gebruikte grondstoffen en via risico-ranking te komen tot gerichte metingen. Het bedrijf vond het toegezonden rapport waardeloos, en stuurde het verhaal op naar het hoofdkantoor. Daar bleken ze echter zeer onder de indruk van de manier van aanpakken van het onderzoek. Uiteindelijk heeft de directeur van het bedrijf zijn excuses aangeboden aan de directeur van de BGD.

Internationale contacten

Binnen de BGD West-Brabant was het sinds het eerste contact van Eric Meijer met de BOHS traditie geworden om jaarlijks iemand af te vaardigen naar de BOHS-conference in Engeland. Toen Peter benoemd was als voorzitter van de NVvA kwam er helaas geen officiële uitnodiging uit Engeland, dus ging Peter op kosten van de BGD naar de conferentie. Toen hij zich daar voorstelde als voorzitter van

de Nederlandse arbeidshygiënisten was alles in rep en roer, want voorzitters van andere zusterverenigingen hadden wel een uitnodiging ontvangen. Hij moest vervolgens plotseling tijdens het conference-dinner op het podium plaatsnemen, tussen andere belangrijke personen en leende daartoe overhaast een BOHS-stropdas.

Contactbijeenkomsten toen

Ook in het begin waren er al themamiddagen (contactbijeenkomsten) van de NVvA, waarin veel onderlinge uitwisseling plaatsvond (meer dan nu). Het was in die tijd nog een overzichtelijke, kleine club waarin iedereen elkaar kende. De bijeenkomsten vonden een paar keer per jaar plaats, telkens bij anderen op locatie. Pas later werd gekozen voor Utrecht als centrale plek.

en nu

Pieter bezoekt ongeveer de helft van de huidige contactbijeenkomsten. Hij vindt een hoop verhalen echter helaas oude wijn in nieuwe zakken; omdat de verhalen vaak daar ophouden waar het net interessant begint te worden. In de toekomst zal de arbeidshygiënist zich naar zijn verwachting nog minder bezighouden met meten en steeds meer met adviseren en beheersen.

Trienke Jongedijk

S.v.p. foto bij dit artikel plaatsen en na plaatsing foto retourneren: ondertiteling: Pieter en Peter in hun jonge jaren.

B. NVvA-nieuws uit 1983-1984

15 jaar NVvA: wat is er veranderd, is er wat veranderd? Al bladerend in het bijna complete NVvA-archief van één van de leden van het eerste uur kwam ik de eerste twee jaargangen tegen van Arbowijzer: het officiële orgaan van de NVvA in 1984 en 1985 onder redactie van Dick Brouwer, Lodewijk van Duuren, Saskia Wanders en Bert Lastdrager. De tien (!), destijds nog met de typemachine geproduceerde, maar professioneel vormgegeven nummers geven een aardig beeld van wat er in de beginjaren van de NVvA speelde en wat er in 15 jaar wel én niet is veranderd in de arbeidshygiëne. Een impressie uit de tien Arbowijzers:

1e jaargang, nummer 1: uit het verslag van de bestuursactiviteiten mei-november 1983

'In Nederland ontbreekt nog steeds een tijdschrift voor de bedrijfsgezondheidszorg, terwijl er naar de mening van velen wel een duidelijke behoefte bestaat. Binnenkort zullen daarom de NVAB, de NVVB en de NVvA gaan praten over de mogelijkheden om te komen tot één gezamenlijk tijdschrift voor de bedrijfsgezondheidszorg. Ook bij het Veiligheidsinstituut bestaan plannen in deze richting met betrekking tot het blad de "Veiligheid". Het bestuur zal daarom trachten ook het Veiligheidsinstituut bij deze zaak te betrekken.'

1e en 2e jaargang

Arbowijzer bevatte de rubriek 'Grijswijzer': een overzicht van niet openbare rapporten van arbeidshygiënisten, waarin op gestandaardiseerde wijze gegevens over de rapporten werd opgenomen. Naast het type bedrijf of afdeling, het arbeidshygiënisch aspect, trefwoorden en naam van de auteur werd aangegeven om wat voor type onderzoek het ging. Een overzicht van 2 jaar 'grijs' onderzoek treft u hieronder aan. Hoe zou de verdeling er op dit moment uitzien?

Blootstelling	67x	54%
Beschrijvend / inventariserend	36x	29%

Literatuur	11x	9%
Gezondheidseffecten	6x	5%
Evaluatie	1x	1%
Experimenteel		1x
1%		
Advisering nieuwbouw	1x	1%
Meetstrategie	1x	1%

1e jaargang, nummer 2: Ingezonden mededeling

'Labsystems heeft een analyzer ontwikkeld 'de Mutascreen' waarmee binnen 24 uur de mutageniteit van stoffen kan worden vastgesteld, terwijl tegelijkertijd de toxiciteit wordt bepaald. De Mutascreen werkt op hetzelfde principe en met dezelfde bacteriestammen als de 'Amestest'.....Daarnaast kan deze analyzer voor de bedrijfsgeneeskundige diensten een belangrijke rol gaan spelen. Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat er een relatie bestaat tussen de blootstelling van personen aan mutagene stoffen en het mutageniteitsniveau in de urine. In het kader van de Arbowet kan deze relatie dan ook onderzoek op grote schaal noodzakelijk maken.....'

1e jaargang, nummer 3: Uit de Algemene Ledenvergadering, het beleid voor 1984

'Het viertal aandachtspunten die in het beleid van de NVvA het komend jaar centraal zullen staan zijn:

- Structurering van het overleg met andere verenigingen. Het doel hiervan is om uiteindelijk te komen tot een federatie van beroepsverenigingen, werkzaam op het gebied van de bgz c.q. arbeidsomstandigheden.....
- Het aangaan van overleg met beleidsbepalende instanties. Het doel hiervan is om de standpunten van NVvA naar voren te brengen, daar waar het arbeidsomstandighedenbeleid gemaakt en vastgesteld wordt.....
- Benadering van onderwijs- en researchinstututen. De NVvA stelt zich hierbij tot doel om betrokken te worden bij het opstellen van onderwijs- en onderzoeksplannen....
- Streven van meer activiteiten door meer leden. Alleen door een actieve inbreng van haar leden, zal de NVvA in staat zijn om aan de centrale doelstelling van de vereniging inhoud te geven. Immers een beroepsvereniging zonder actieve leden heeft geen bestaansrecht...'

1e jaargang, nummer 4: Themanummer 1984: NORM en GELUID

Een mooi vormgegeven nummer ter ere van het eerste NVvA-symposium met daarin het standpunt van werknemers, werkgevers en overheid ten aanzien van de normering van lawaai op de werkplek. Het standpunt van de werkgevers werd samengevat door de redactie:

'.. In beginsel is een norm van 85 dB(A) als dagdosis aanvaardbaar. Dit is ook de grens voor het beschikbaar stellen en dragen van gehoorbeschermingsmiddelen.... In principe bestaat geen bezwaar tegen een (toekomstige) strengere regeling voor zeer hoge niveaus (boven 95 dB(A)). Voor een verbodregime is echter geen aanleiding; wel wordt een meldingsplicht bij de Arbeidsinspectie bepleit, waarna de Arbeidsinspectie eisen kan stellen.'

2e jaargang, nummer 2: uit 'Beleidsnota en -programma 1985 DGA

-De minister van SZW zal in het kader van de Arbowet de bevoegdheid krijgen om in het belang van de arbeidsbescherming, aan de fabrikant opdracht te geven voor aanvullende gegevens en zo nodig nader onderzoek te doen naar een chemische stof.

-Ruime aandacht zal gegeven worden aan het werken en omgaan met asbest. Het Raadgevend Adviesbureau D.H.V. stelt een door VROM en SZW begeleid onderzoek in naar de producten genoemd in artikel 4 van het Asbestbesluit. Uit het pilot onderzoek 'slopen asbest' is gebleken dat hoge concentraties in grote mate optreden bij (sloop)werkzaamheden met niet hecht gebonden asbest. Een beleid dat gericht is op deze werkzaamheden wordt uitgewerkt.

2e jaargang, nummer 3: Uit 'Voorlopige uitslag enquête'

'De respons op de enquête was buitengewoon. Meer dan de helft van de leden (41 personen) hebben aan de enquête deelgenomen..... De resultaten zijn in sommige opzichten opzienbarend. Bijna iedereen gaf aan zich bezig te houden met herkennen (88%), meten (95%) en beoordelen (98%). Slechts 63% hield zich ook bezig met beheersen. Van deze groep wil 60% nog bijscholing door middel van cursussen....'

2e jaargang, nummer 4: Bedrijfsgezondheidskundige begeleiding bij bodemsaneringen

'... Regelgeving op het terrein van arbeidsomstandigheden ontbreekt vrijwel geheel. Pas in de loop van volgend jaar zal een concept voorlichtingsblad bodemsanering verschijnen. De manier waarop begeleiding door de BGD plaatsvindt varieert van domweg inkeuren van personeel zonder kennis van zaken tot een geïntegreerd arbeidshygiënische en medische begeleiding gebaseerd op de feitelijke situatie.' Vervolgens werd een Protocol Bedrijfsgezondheidskundige begeleiding bij bodemsaneringen gepresenteerd, waarover later in het jaar tijdens een themamiddag werd gediscussieerd.

2e jaargang, nummer 5: het laatste nummer alvorens het Maandblad voor Arbeidsomstandigheden verschijnt

In de eerste nummers hadden artikelen van de hand van het bestuur de overhand. Zij gingen over onderwerpen als positionering, verenigingsbeleid, lidmaatschapscriteria en samenwerking of onenigheid met zusterverenigingen. In dit laatste nummer zijn arbeidshygiënische artikelen van de hand van de leden in de meerderheid, zoals te zien in de inhoudsopgave:

Van de redactie	1
Arbo-agenda	2
Mededeling	2
Ventilatievoudmeting m.b.v. CO2 toe – en afname methode	3
Literatuur	4
Geluidsonderzoek en audio-metrisch groepsonderzoek	5
Het opladen van NikkelCadmium batterijen	6
Opleiding Middelbaar	7
Veiligheidskundige	7
Symposium TNO-congres	7
Bodemsaneringen	8
Lopend Onderzoek	9
Grijswijzer	10
Ledenlijst	10

Sommige doelstellingen zijn in de afgelopen 15 jaar niet gerealiseerd:

- * Het tijdschrift voor arbo-wetenschappen is inmiddels weer ter ziele. Gelukkig heeft de NVvA het initiatief kunnen nemen het tijdschrift voort te zetten.
- * Ook al is de NVvA wel betrokken bij het onderwijs in de arbeidshygiëne, de afstand tot het arbeidshygiënisch onderzoek daarentegen lijkt zelfs vergroot.
- * De samenwerking tussen de beroepsverenigingen en disciplines is wel verbeterd ten opzichte van 15 jaar geleden, maar de krachten zouden nog meer gebundeld kunnen worden.
- * Een actieve inbreng van NVvA-leden is nog steeds niet vanzelfsprekend.
- * De arbeidshygiënist is nog steeds niet geneigd zijn kennis en ervaring via verenigingsblad of tijdschrift publiek te maken. Mogelijk geven nieuwe media, als internet nieuwe impulsen.

Maar uit bovenstaande fragmenten blijkt dat er ook veel veranderd is:

- * De invloed van de NVvA op de beleidsbepalende instanties heeft geresulteerd in arbeidshygiëne als kerndiscipline.
- * De bedrijfsgezondheidskundige begeleiding van bodemsaneringen is vanzelfsprekend geworden.
- * Wetenschappelijk arbeidshygiënisch onderzoek heeft geleid tot nieuwe inzichten: de Mutascreen heeft niet op grote schaal zijn intrede gedaan in arbodiensten.
- * De aandacht voor het beheersen van risico's is toegenomen, kijk naar de onderwerpen van de laatste symposia.
- * In 15 jaar is veel normering tot stand gekomen ten aanzien van lawaai en chemische stoffen en in het bijzonder asbest.

Lyan Dijkstra

C. Ervaringen met 15 jaar arbeidshygiëne

Om een indruk te krijgen hoe 15 jaar arbeidshygiëne wordt ervaren door iemand die al die gehele periode lid is van de NVvA, heeft Math Verboeket een interview gehouden met Theo Scheffers. Na zijn opleiding in Wageningen en aan het Coronel Laboratorium heeft Scheffers twee jaar bij TNO MBL in Rijswijk gewerkt. Zij hielden zich toen bijvoorbeeld al bezig met het OPS. Sinds 1981 is hij werkzaam bij DSM in Geleen. In de loop der jaren heeft hij daar van alles gedaan, van toxicologie en epidemiologie tot intern arbeidshygiënisch beleid.

Kunt u een kort overzicht geven van uw activiteiten voor de NVvA?

Ik heb geen functie in het bestuur gehad, maar wel in diverse werkgroepen of commissies.

1984 Symposiumwerkgroep: Op 17 oktober van dat jaar was het eerste NVvA symposium met als titel: Norm, een relatief begrip.

1985 Hyginist. De eerste versie van het programma voor de statistische verwerking van meetgegevens. Ik herinner me nog dat ik mijn Commodore computer meenam naar Utrecht om daar met een cassetterecorder en televisie het programma te demonstreren.

1989 Werkgroep Grenswaarden en Meetmethoden. Hieruit is het programma DOHSbase ontstaan.

1991 Exposure assesment strategy committee van de AIHA. Het opstellen van beoordelings- en strategie-programma's.

1994 De werkgroep WEEL's. Weel's staat voor Workplace Environment Exposure Limit als aanvulling op de TLV's. Vooral voor interne producten.

Bent u bij de oprichtingsvergadering van de NVvA geweest? Wat waren daarbij uw verwachtingen?
Ik weet niet zeker of ik er bij was, waarschijnlijk wel. We hadden al eerder min of meer regelmatig overleg. Mijn verwachting was en is nog steeds: een brugfunctie te vormen tussen bedrijfsartsen en veiligheidsmensen ofwel algemener tussen medisch geschoolden en technisch geschoolden en dit alles gericht naar de mens op de werkplek.

Hoe kijkt u terug op de verwachtingen die u had bij de oprichting?

De NVvA heeft zich bewezen. Het is een gevestigde organisatie, die zowel nationaal als internationaal wordt erkend. Zusterverenigingen in het buitenland laten zich zeer waarderend uit over de kwaliteit van de Nederlandse arbeidshygiëne. Dit betreft zowel instituten, universiteiten als ook het bedrijfsleven. Wij zijn een relatief kleine groep ten opzichte van Groot Brittannië en de Verenigde Staten maar hebben een kwalitatief hoog niveau.

Aan welk aspect van de vereniging hecht u nu de meeste waarde?

Ik zie de NVvA als een kwaliteitsvereniging. De NVvA kan zorgen voor een brede set aan werkpleknormen en grenswaarden, die een breed draagvlak hebben. De normen en grenswaarden hebben een wetenschappelijke ondergrond en zijn praktisch toepasbaar.

“De NVvA wijdt haar eerste symposium meteen aan de norm. Een lichte verbazing uwerzijds kan ik me voorstellen. Arbeidshygiëne is een normatieve wetenschap, en als zodanig, volgens de dikke Van Dale, vergelijkbaar met de zedenleer, de opvoedkunde en de rechtsleer. Normatieve wetenschap kent de warme belangstelling van bureaucraten en demagogen. Op gezag van anderen kan men toetsen volgens al dan niet ingewikkelde rekenmodellen. Het omgaan met normen vereist echter kwaliteit van haar gebruiker. Dit symposium staat niet in het teken van het stellen en toepassen van de norm, maar gaat over voetangels en klemmen die de gebruiker bedreigen. Een norm is vergelijkbaar met een zwart gat in het heelal. Je weet dat ze er zijn, maar de plaatsbepaling is zeer moeilijk en in de praktijk kun je er maar beter uit de buurt blijven.”

Inleiding van de ochtendsessie van het eerste NVvA-symposium in 1984: “Norm, een relatief begrip”,
door Theo Scheffers.

Hoe was de vereniging en de samenwerking?

Meestal was het, zeker in het begin, heel gezellig en vooral leerzaam. Het was de enige mogelijkheid voor het opdoen van kennis en voor het uitwisselen van ervaringen. De samenwerking was de eerste jaren hartstikke goed. Je kende elkaar. Tegenwoordig hebben de meeste mensen minder tijd om buiten de declarabele uren activiteiten te verrichten. Ook de motivatie om zich in te zetten lijkt mij minder geworden, maar ook dat kan liggen aan de mogelijkheden die men krijgt van de werkgever.

Wat is het leukste project dat u als arbeidshygiënist heeft gedaan?

Eigenlijk kan ik geen keuze maken. Hyginist en DOHSbase waren beide even leuk. Maar ook het opzetten van het EPO systeem (Epidemiologie Periodiek Onderzoek) bij DSM was leuk: bij DSM worden bij diverse blootstellingsgroepen regelmatig blootstellingsmetingen uitgevoerd. De resultaten worden opgeslagen en periodiek geëvalueerd. Op deze wijze kan de blootstelling over langere termijn gevolgd worden.

Theo, bedankt voor je medewerking.

Math Verboeket

D. 'Uit de oude doos'

**De
Tovenaar
van Fop**

door Parker & Hart

Deze cartoon was toegevoegd aan de uitnodiging van de contactbijeenkomst NVVA van 13 januari 1984 in verband met een presentatie van Karel Vrschueren over 'Distributie van chemische stoffen in het arbeidsmilieu'.

E. Bloemlezing uit...

Notulen 1^e (voorlopige) bestuursvergadering Ned. Vereniging van Arbeidshygiëne d.d. 30 maart 1987, om 16.00 uur, B.G.D. Dordrecht.

Aanwezig: P. Kemerink, L. van Duuren, S. v.d. Meulen, J. Twisk,
L. Vermeulen en P. Rocchi.

Afwezig: (met kennisgeving van verhindering) E. Meyer.

1. De taakverdeling binnen het bestuur is voorlopig als volgt:
P. Kemerink: voorzitter
S. van der Meulen: vice-voorzitter
R. Rocchi: secretaris
L. Vermeulen: penningmeester
2. Ingekomen en uitgegane post.
Er is een brief uitgegaan naar belangstellenden en anderen om de oprichting van de vereniging kenbaar te maken. Hierop zijn positieve reacties binnengekomen.
3. Het N.V.A.B.-bestuur heeft ons attent gemaakt op het feit dat de afkorting N.V.V.A. al gebruikt wordt.
  4. Werkgroep statuten.
De statuten en het huishoudelijk reglement zijn in concept klaar.
Te organiseren activiteiten:
    - Oprichtingssymposium
    - Studiedagen
    - Oprichten/coördineren werkgroepen
    - Op lange termijn het oprichten en coördineren van regionale contactgroepen
    - Ondersteunen van leden d.m.v. het verstrekken van informatie
    - Leggen en onderhouden van contacten met andere organisaties
5. Er wordt gewerkt aan een beleidsprogramma van 1983-1988.
Als datum voor de oprichtingsvergadering is vastgesteld:
27 mei a.s. om 14.00 uur.
6. PR activiteiten.
Voor de oprichting van de vereniging zal een persbericht opgesteld moeten worden voor kranten, verenigingen, vakbladen e.d.
7. Herziening nota arbeidshygiëne
8. Rondvraag.
J.Twisk oppert de mogelijkheid van eigen briefpapier. L. van Duuren zal bij een kennis informeren om een embleem te ontwerpen.

Jeltina Stevels